

Del perfum dels plaers humans

MANEL GARCIA GRAU

NARRATIVA

Isabel-Clara Simó, *Hum... Rita* (*L'home que ensumava dones*). Premi Andròmina de narrativa. Editorial 3i4. València, 2001.

Isabel-Clara Simó (Alcoi, 1943) és una escriptora que, dins del món literari català, desperta tot un seguit de preguntes i de passions sovint contraposades. Hi ha alguns crítics literaris que sols esperen la mínima oportunitat –per exemple, algunes crítiques, mínimament argumentades, això sí, al seu anterior llibre *Homes (una caricatura)* han estat ben cruels i suspicaces– per carregar tota una bateria de paraules en contra de l'autora alcoiana. D'altres són un pèl més seriosos i argumenten el seu treball narratiu sobre la base d'això, del seu treball narratiu, fet amb molt bon ofici i amb una treballada tècnica ficcional que sap acaparar l'atenció de milers de lectors i lectores. Alguns li retreuen que sols faça literatura comercial, és a dir, adreçada a un públic de baix sostre cultural, i amb una tècnica eficaç però també de baix sostre estilístic. D'altres, que sols busca atreure l'atenció dels crítics i dels lectors amb temes extrets de la vida quotidiana sense preocupar-se per fer una gran novel·la d'aquelles que puguen passar a la història. Altres, que això de publicar un llibre cada any per Sant Jordi ja és massa i que qui publica tant és perquè es dedica a fer coses mancades d'un bon treball narratiu. I, a més, entre alguns companys genera la massa típiques i tristes escenes de vanitat, encara que dins del ram aquests siguen, crec, una minoria. El que sí que és cert, però, és que Isabel-Clara Simó ha sabut –i sap– atreure l'atenció de milers i milers de lectors. I amb això cal anar amb poca broma: el lector també sap el que vol. I no precisament amb una novel·lística de baix sostre. Certament, en la seua producció n'hi ha llibres per a tots els gustos (de temàtica històrica, psicològica, de reivindicació de la dona, etc.) i de diferents nivells de resultat narratiu. El que és paradoxal, però, és que aquelles novel·les que han estat fetes amb profunditat i rigor (per exemple, *Els ulls de Clidice* i els seus excel·lents llibres de narrativa curta) hagin merescut simptomàticament poc reconeixement per part d'aquells que sols esperen la seua mínima defallença i li retreuen no sé què de poc ofici. Ni tant ni tan poc, senzillament. Com a lector atent a la seua producció crec que Simó ha trobat la seua fórmula: fer llibres amb personatges de carn i ossos, amb bon i treballat ofici

estilístic, amb una càrrega temàtica suggerent i atractiva i que, a més, ven molts llibres. I crec que no se li pot retreure res, literàriament parlant.

I a *Hum... Rita (L'home que ensumava dones)* Isabel-Clara Simó (que a més exerceix de periodista suspicax, conseqüent i crítica des de fa una pila d'anys, ha fet de traductora d'autors anglesos i ha guanyat el Sant Jordi de novel·la) sap aplicar també la seua fórmula d'una manera molt ben trenada i amb una trama argumental suggerent, colpidora a voltes i molt humana d'altres, ara amb la incorporació d'una excusa com són les escenes de sexe explícit del text trobat en un contenidor i que serveix per a aplicar la tècnica del narrador editor, ço és, una novel·la (trobad i suposadament transcrita) dins de la novel·la.

TRAMA FRAPANT I ENCESA

La trama argumental comença al centre de València, on la protagonista vehiculadora de la història (i qui troba el text) ha arribat fugint del seu món i del seu passat, i es fonamenta en una relació amorosa ben singular, directa, dura i explícita, entre la Rita i el Fael, els seus protagonistes principals. Sua estima construïda i basada a

Isabel-Clara Simó, última guanyadora de l'Andròmina

través de les qualitats olfactivas de Fael, amb una clara al·lusió a l'obra *El perfum*, de Patrick Süskind, que es pot comprovar a la

cita del principi, i amb incorporació d'escenes de sexe explícit, contorsions impossibles, aromes afrodisíacques i sensaci-

ons *hardcore* d'un alt nivell eròtic. Amb tot, un lector avesat podrà comprovar com l'olfacte és el pretext per poder gaudir del plaer de la vida, per fugir dels cors de les pedres quotidianes i per cercar la petita utopia –el plaer i el gaudi– entre tanta mediocritat.

Efectivament, aquests dos personatges representen (com en d'altres novel·les de Simó com *La innocent*, per exemple) persones marginades, política-ment incorrectes i abandonades per les circumstàncies de la vida. Ell, un venedor marginal i marginat que fabrica i ven bicicletes de filferro i, ella, una funambulista sorda a causa de l'explosió d'una bomba. El final, que uneix els destins de la narradora i del personatge transcrit és, a més, ben suggerent. I serveix per tancar-la i cohesionar-la eficaçment.

Certament algun crític tornarà a dir que seguirà esperant la gran obra d'Isabel-Clara Simó. Aquesta novel·la no serà, si volen, aquella novel·la, però els puc dir ben sincerament que és una obra que t'atrapa des del primer capítol, et frapa el cor, t'entreté l'alè i t'irisa la pell des del moment en què entra en marxa el text trobat, un text amb el qual, tal com va explicar ella mateixa, vol retre "un homenatge al sexe de la dona, no només com a aparell reproductor sinó com a reproductor d'olors i de plaer". I, sincerament, ho aconsegueix amb una trama alhora divertida, frapant, colpidora i ben treballada, mereixedora del darrer premi Octubre de novel·la.

La filosofia del segle XX

XAVIER FILELLA

ASSAIG

Josep M. Terricabras (coordinador), *El pensament filosòfic i científic II. El segle XX*. Pòrtic. Barcelona, 2001.

El primer volum de l'obra *El pensament filosòfic i científic*, publicada fa tan sols uns mesos, abastava el llarguíssim període de més de 25 segles que va des del pensament presocràtic fins a la segona revolució científica i les reaccions al hegeliàisme a les acaballes del segle XIX. La segona part de l'obra que avui presentem, coordinada com l'anterior volum per Josep M. Terricabras, catedràtic de filosofia de la Universitat de Girona i director de la Càtedra Ferrater Mora, es concentra en el segle XX. El llibre consta de nou capítols estructurats en dos blocs temàtics dedicats, respectivament, als principals corrents filosòfics del segle i a la filosofia del llenguatge i de la ciència. El text parteix d'una anàlisi a càrrec de Ramon Alcoberro del ressò de la filosofia de la sospita al segle XX. Alco-

berro descriu l'impacte de Darwin, Marx, Nietzsche i Freud en la filosofia del segle i particularment exposa els límits i les contradiccions de la idea il·lustrada de progrés. En aquest sentit destaca la manera en què aquests pensadors van delimitar un programa d'investigació encaminat a examinar les diverses màscares de la veritat que encobrien les teories suposadament científiques que defensava el positivisme. Els quatre capítols que es presenten a continuació descriuen els grans corrents filosòfics que han definit el segle XX. D'entrada, a *Fenomenologia i existencialisme*, el mateix Alcoberro ens ofereix l'intent de la fenomenologia, especialment de la mà de Husserl, d'assolir els objectes a través d'una suspensió de judici que hauria de permetre el redescobriments de les coses mateixes, lluny, per tant, dels condicionaments de qualsevol dogmatisme. Més endavant, Alcoberro repassa la recerca de l'ésser i la preocupació per la paraula que caracteritzen la filosofia de Heidegger i delimita l'humanisme tràgic de Sartre. Margarita Boladeras examina tot seguit els postulats de l'Escola de Frankfurt i abasta des

del desenvolupament de la teoria crítica (una reflexió sobre les relacions entre coneixements i interessos: això és, entre el saber i el poder) de la mà de Horkheimer, Adorno i Marcuse fins a les propostes actuals de Jürgen Habermas. A continuació, Gerard Vilar revisa la preocupació del llenguatge compartit per l'hermenèutica (i analitza el gir lingüístic iniciat per Heidegger i desenvolupat després per Gadamer) i l'estructuralisme (els estructuralismes de fet, des de la reflexió antropològica de Lévi-Strauss fins a la radical deconstrucció propugnada per Derrida). Aquest primer bloc finalitza amb la presentació que fa Antoni Defez de les diverses perspectives –Pierce, James i Dewey– que s'apleguen en el pensament pragmatista.

La segona part del llibre està centrada en la filosofia del llenguatge i en la filosofia de la ciència, dos dels motors més importants de la reflexió filosòfica del segle XX. Terricabras repassa l'època fundacional de la filosofia del llenguatge contemporània i, en aquest sentit, ens introdueix, de la mà del Wittgenstein del *Tractatus*, a les relacions que s'estableixen entre llenguatge i realitat. A continuació, Josep Lluís Prades presenta la profunda reflexió

del segon Wittgenstein, que a les *Investigacions filosòfiques* abandonava el supòsit que la funció bàsica del llenguatge sigui representar la realitat i el caracteritzava per la seva imprecisió i vaguetat. Wittgenstein introduïa així un canvi de paradigma que Prades ressegueix en aquest llibre en les figures de Strawson, Austin i Quine. Eloy Juan M. Rada exposa a continuació l'impacte de la ciència en la filosofia del segle XX i, finalment, en el darrer capítol del llibre, de nou Prades ens ofereix una perspectiva de la filosofia de la ciència en el segle passat, en què, després de presentar el neopositivisme lògic del Cercle de Viena, contraposa el falsacionisme de Popper a la noció de paradigma de Kuhn. Es conclou així un ampli recorregut per la filosofia del segle XX que aconsegueix àmpliament l'objectiu d'introduir el lector, de la mà dels autors més influents i les doctrines més interessants, en les idees que han configurat el nostre present. El volum, a la vegada, serveix també per establir un balanç sobre el que va ser la filosofia en el segle XX i per reflexionar sobre les qüestions no resoltes (l'extens debat entre racionalisme i relativisme, per exemple) i sobre les seves mancances (la reflexió sobre l'altre i la reflexió sobre el desconsol i el dolor). Un llibre doncs, no només sobre filosofia i filòsofs, sinó també sobre les idees que determinen el nostre present.